

บทความวิชาการ

INDIAN DANCES

นาฏศิลป์อินเดีย

NONTALEE RATANAPANT (นันทลีรัตน์)^{*}

วันที่รับบทความ 7 สิงหาคม 2564

วันที่แก้ไขบทความ 17 มีนาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ 19 เมษายน 2565

บทคัดย่อ

อินเดียเป็นประเทศขนาดใหญ่มีแผ่นดินที่ทอดยาวจากเทือกเขาหิมาลัยมายังมหาสมุทรอินเดีย เป็นทวีปในเอเชียใต้ที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 7 ของโลก และมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานกว่า 5,000 ปี อีกทั้ง อินเดียถือว่าเป็นประเทศหนึ่งที่มีอิทธิพลทางวัฒนธรรมที่สำคัญกับหลายประเทศในแถบเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ การปกครอง กฎหมาย ศาสนา ภาษา วรรณกรรม และศิลปกรรม ซึ่งนาฏศิลป์อินเดียก็เป็นสิ่งหนึ่งที่มีความนิยมอย่างแพร่หลายและเป็น ที่รู้จักในหลายประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะตำรานาฏยศาสตร์ (Natyasastra, नाट्य शास्त्र) ซึ่งเป็น ตำราภาษาสันสกฤตโบราณด้านศิลปะการแสดงที่เก่าแก่ที่สุดของอินเดีย รูปแบบของการแสดง นาฏศิลป์ในประเทศอินเดีย แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. นาฏศิลป์ตามแบบแผน (Classical Dance, शास्त्रीय नृत्य) โดยกระทรวงวัฒนธรรมอินเดีย ได้แบ่งนาฏศิลป์ตามแบบแผน ออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่ 1. ภราตนาฏยัม (Bharatnatyam, भरतनाट्यम्) 2. กัททัก (Kathak, कथक) 3. กัททาลี (Kathakali, कथकली) 4. กุจิปุตตี (kuchipudi, कूचिपूड़ी) 5. มณีปุรี (Manipuri, मणिपुरी) 6. โมหิณียัตตัม (Mohiniyattam, मोहिनीयट्टम्) 7. โอดิสสี (Odissi, ओड़िसी) 8. สตรียา นฤตย (Sattriya, सत्रीया नृत्य) และ 9. ชห์ (Chhau, छऊ) นาฏศิลป์ทั้ง 9 ประเภทนี้ ล้วนมีเอกลักษณ์ของตัวเอง เช่น องค์ประกอบของการแสดงและการฝึกหัด อย่างมีแบบแผน

^{*} Lecture Nakhon Ratchasima College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute

อาจารย์ วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, E-mail: nontaleeratanapant@gmail.com

2. นาฏศิลป์พื้นบ้าน (Folk Dance, **ลोक นृत्य**) เป็นการแสดงที่แพร่หลายตามท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศอินเดีย ที่ได้รับอิทธิพลจาก ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

นาฏศิลป์ในประเทศอินเดียจึงแสดงให้เห็นว่าท่ามกลางความแตกต่างและความคล้ายคลึงของนาฏศิลป์ในประเทศที่มีอาณาเขตกว้างใหญ่และร่ำรวยทางวัฒนธรรมอย่างอินเดีย ทั้งนาฏศิลป์ตามแบบแผน และนาฏศิลป์พื้นบ้านก็ยังคงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นชนชาติ นาฏศิลป์บางประเภทกลายเป็นที่รู้จักและแพร่หลายในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก แต่นาฏศิลป์บางประเภทยังคงมีอยู่แต่แค่เป็นที่รู้จักเฉพาะกลุ่มคนในท้องถิ่นและยังคงถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ: นาฏศิลป์ตามแบบแผน, นาฏศิลป์พื้นบ้าน

Abstract

India is a large country with a long land from the Himalayas to the Indian Ocean. It is on the continent of South Asia, the world's 7th largest, and has a history of more than 5,000 years. It is considered a country that has a major cultural influence on many countries in Southeast Asia. In various fields, whether it is a matter of government, religious law, arts literature. Indian dance is one of the most popular and well-known things in many countries around the world, especially Natyasastra (नाट्य शास्त्र), is an ancient Sanskrit textbook in India's oldest performing arts. The form of dance performance in India is divided into 2 types:

1. Classical Dance (शास्त्रीय नृत्य) according to the form of the Ministry of India is divided The Classical Dance pattern 9 types, as follows 1. Bharatnatyam (भरतनाट्यम्) 2. Kathak (कथक) 3. Kathakali (कथकली) 4. Kuchipudi (कूचिपूड़ी) 5. Manipuri (मणिपुरी) 6. Mohiniyattam (मोहिनीยट्टम्) 7. Odissi (ओड़िसी) 8. Sattriya (सत्रीया नृत्य) and 9. Chhau (छऊ). These are unique, such as the elements of the performances and basic practice.

2. Folk Dance (लोक नृत्य) is a widespread show in various localities in India. That is influenced by religion, tradition, ritual, beliefs and livelihoods of local people.

This shows that in the midst of the differences and similarities of dancing in a country with a vast territory and cultural wealth, such as India. Classical Dance and Folk Dance are something that reflects the national identity. Some dances became known and widespread in various countries around the world. But the dance is still known only in local places. And inherit until now.

In addition, it is also observed that translating various words. If translated from English to Thai, it may cause confusion in pronunciation. Therefore, translation from Hindi to Thai directly will make the spelling and pronunciation more accurate.

Keywords: Indian Classical Dance, Indian Folk Dance

บทนำ

ประเทศอินเดียมีพื้นที่เป็นรูปสามเหลี่ยม ทิศเหนือมีทิวเขาหิมาลัยเป็นเครื่องกั้นเขตแดน แยกอินเดียออกจากเอเชีย ทั้งนี้เพราะทิวเขาหิมาลัยจะเหยียดยาวออกไปทั้งทางตะวันออกและตะวันตก ยังมีช่องเขาทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือเพียงทางเดียวที่ใช้เป็นเส้นทางเดินผ่านไปมาติดต่อกับโลก ภายนอกได้ ทิวเขาหิมาลัยเป็นบ่อเกิดของแม่น้ำสินธุและแม่น้ำคงคา แม่น้ำสินธุไหลผ่านรัฐปัญจาบ ส่วนทางตอนล่างไหลผ่านแคว้นสินธุในประเทศปากีสถาน นอกจากนั้นแม่น้ำสินธุยังเป็นบ่อเกิดแห่งอารยธรรมแรกของประเทศอินเดียด้วย (สุภัทรดิศ ดิศกุล, หม่อมเจ้า, 2519: 1-4)

รวมพื้นที่ของอาณาเขตประมาณ 3.3 ล้านตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของทวีปเอเชียใต้ เป็นประเทศหนึ่งที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่โบราณนานนับพันปี และยังเป็นดินแดนที่มีศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และพิธีกรรมที่หลากหลาย ทั้งนาฏศิลป์ตามแบบแผนที่ปัจจุบันสถาบันศิลปะการแสดงในประเทศอินเดียได้แบ่งนาฏศิลป์ตามแบบแผน ที่เป็นศิลปะการแสดงของศาสนาฮินดู ที่มีรากฐานมาจากภาษาสันสกฤตที่ปรากฏในตำรานาฏยศาสตร์ (Natyasastra, नाट्य शास्त्र) และยังมีการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่นของประเทศอินเดียที่มีความแตกต่างกันไป ตามภูมิภาคชาติพันธุ์ ประเพณี ความเชื่อ วิถีชีวิต สภาพแวดล้อม ศาสนา ภาษา อุปนิสัยของผู้คน วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้คน และเทศกาลต่าง ๆ ในท้องถิ่นนั้น ตั้งแต่พิธีกรรมการเกิด การแต่งงาน หรือแม้แต่วาระสุดท้ายของชีวิต และยังเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ที่ยังคงหลงเหลือสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน (Shikha Goyal, 2019)

อินเดียเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ และเป็นต้นแบบทางด้านศาสนา ความเชื่อ ภาษา และศิลปะต่าง ๆ ที่น่าสนใจ และเชื่อมโยงมาถึงการแสดงนาฏศิลป์ที่เป็นที่สนใจและแพร่หลายในต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น นาฏศิลป์ตามแบบแผนที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายไปทั่วโลก ได้แก่ ภารตนาฏยัม (Bharatnatyam, भरतनाट्यम्) หรือ นาฏศิลป์พื้นบ้านที่มีลักษณะโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ในแบบของตัวเองและเป็นที่รู้จักเช่นกัน คือ ภังคทา (Bhangra, भांगड़ा) ของรัฐปัญจาบ (Punjab, पंजाब) แต่ก็ยังมี การแสดงอีกหลายประเภทในอินเดียที่เป็นที่รู้จักกันในเฉพาะท้องถิ่น และเนื่องจากการแสดงที่เป็นที่นิยมในแต่ละรัฐของอินเดียมีอยู่มาก

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้กำหนดการจำแนกนาฏศิลป์แต่ละประเภทที่แพร่หลายในแต่ละรัฐ โดยการศึกษาก่อให้เกิดการแสดงนาฏศิลป์ของอินเดีย ทั้งแบบนาฏศิลป์ตามแบบแผนและนาฏศิลป์พื้นบ้านของแต่ละรัฐจากอินเดียตอนเหนือจนถึงอินเดียตอนใต้ รวมถึงการสะกดชื่อต่าง ๆ เช่น ชื่อเทพเจ้า ชื่อสถานที่ รวมถึงชื่อรัฐ ชื่อเมือง และชื่อการแสดงตามตัวอักษรจากภาษาฮินดี (Hindi, हिन्दी) เป็นภาษาไทยด้วย

ภาพที่ 1 ประเทศอินเดียแบ่งการปกครองออกเป็นรัฐและดินแดนสหภาพ

ที่มา: รูปภาพจากเอกสารประกอบการอบรม ภาษาฮินดีเพื่อการท่องเที่ยว

ศูนย์บริการวิชาการคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ประเภทของนาฏศิลป์อินเดีย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 นาฏศิลป์ตามแบบแผน

นาฏศิลป์ตามแบบแผน ส่วนใหญ่มีต้นกำเนิดมาจากวัด โดยมักจะมีความผูกพันอยู่กับเจตคติ ความเชื่อ และความศรัทธา การแสดงสะท้อนให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกับพิธีกรรมที่เน้นความศักดิ์สิทธิ์ เช่น แสดงเพื่อเป็นการบูชาหรือเพื่อแสดงความเคารพ หรือแม้แต่แสดงเพื่อเล่าเรื่องราว เช่น รามายณะ (Ramayana, रामायण) มหาภารตะ (Mahabharata, महाभारत) และเรื่องราวในมหากาพย์ต่าง ๆ ของอินเดีย (Epic India, महाकाव्य भारत)

รูปแบบการแสดงของนาฏศิลป์ตามแบบแผนแต่ละประเภท จะมีรูปแบบของการแสดง เรื่องราวที่ใช้แสดง วิธีการแสดง วงดนตรี ภาษาที่ใช้ในการแสดง รวมถึงแบบแผนในการฝึกหัด เช่น หัสต มุทรา (Hasta Mudras, हस्त मुद्रा) คือ ท่ามือ ในรูปแบบต่างๆ รส (Rasa, रस) คือ การแสดงอารมณ์ และ ภว (Bhava, भव) คือ การแสดงออกทางสีหน้า) ตามตำรานาฏยศาสตร์ (Natyasastra, नाट्य शास्त्र) ซึ่งเป็นตำราภาษาสันสกฤตโบราณด้านศิลปะการแสดงที่เก่าแก่ที่สุดของอินเดีย แต่งโดย ภรตมุนี (Bharata Muni, भरत मुनि) ปราชญ์ชาวอินเดีย

ปัจจุบันนาฏศิลป์ตามแบบแผน มีด้วยกัน 9 ประเภท ได้แก่ 1. ภรตนาฏยัม (Bharatnatyam, भरतनाट्यम्) 2. กถัก (Kathak, कथक) 3. กถกาลี (Kathakali, कथकली) 4. กุจิปุฑี (kuchipudi, कूचिपूड़ी) 5. มณีปุรี (Manipuri, मणिपुरी) 6. โมหินียัตถัม (Mohiniyattam,

โมहिनीยตฺตม) 7. โอดิสสี (Odissi, ओड़िसी) 8. สตรียา นฤตย (Sattriya, सत्रीया नृत्य) และ 9. ฉอ (Chhau, छऊ)

1.2 นาฏศิลป์พื้นบ้าน

นาฏศิลป์พื้นบ้านเป็นการแสดงส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณี และผู้คนในท้องถิ่นมาตั้งแต่โบราณ เป็นการแสดงที่แสดงออกถึงวิถีชีวิตและความหมาย ความลึกซึ้งของความคิดและความตรงไปตรงมาทางศิลปะเป็นส่วนใหญ่ แนวคิดและการแสดงอารมณ์อย่างเป็นธรรมชาติ มากกว่าการเน้นเรื่องความสวยงามความเป็นระเบียบในการแสดงของผู้แสดง ซึ่งรูปแบบการแสดงจะแตกต่างกันไปตามแต่ละภูมิภาค การแสดงส่วนใหญ่ทำการแสดงเพื่อแสดงความยินดีตามวาระต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรม เกษตรกรรม และการตามเทศกาล โดยการสืบทอดมักจะสืบทอดจากครอบครัวจากรุ่นสู่รุ่น (V.A.Ponmelil, 2018)

2. การแสดงนาฏศิลป์ในประเทศอินเดีย

การแสดงนาฏศิลป์ในประเทศอินเดียนั้นมีอยู่หลายประเภทและมีความหลากหลาย มีทั้งความเหมือน ความคล้ายคลึง และความแตกต่าง ทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต ภาษา ศาสนา และความเชื่อ ในทุกพื้นที่ล้วนมีเอกลักษณ์ของตัวเองที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

ทั้งนี้ผู้ศึกษาจึงขอยกตัวอย่างนาฏศิลป์ที่แพร่หลายอยู่ในแต่ละพื้นที่การปกครองออกเป็น 29 รัฐ และ 7 เขตการปกครอง ของประเทศอินเดีย โดยเรียงลำดับจากเหนือจรดใต้ ดังนี้

1. รัฐจัมมูและกัศมีร์ (Jammu and Kashmir, जम्मू व कश्मीर) ตั้งอยู่ทางเหนือสุดของประเทศอินเดีย ดินแดนส่วนมาก ตั้งอยู่ในเทือกเขาหิมาลัย เมืองหลวงคือ ศรีนคร (Srinagar, श्रीनगर) การแสดงที่ได้รับความนิยมทั่วไปมีหลายประเภท ได้แก่

- ดุมฮัล (Dumhal, दुमहल) เป็นการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่มีลักษณะโดดเด่นเรื่องของการแต่งกาย โดยผู้แสดงจะสวมเสื้อคลุมยาวที่มีสีสันสดใส พร้อมกับหมวกทรงกรวยที่ตกแต่งด้วยลูกปัด และเปลือกหอย โดยทั่วไปแล้วผู้แสดงจะเป็นผู้ชายที่อยู่ในเผ่า “วัททัล” (Wattal, वट्टल) ที่เป็นชนเผ่าพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในแถบนี้ (Dhermendra Chahar, 2018)

- กุฑ (Kud, कुड) เป็นการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน จะแสดงในพิธีเฉลิมฉลองและพิธีกรรมเพื่อแสดงความกตัญญูและขอบคุณต่อ “ครามเทวดา” (Gramdevata, ग्रामदेवता) ซึ่งเป็นเทพประจำหมู่บ้านที่ปกป้องพืชผล สัตว์เลี้ยง และผู้คนให้พ้นจากภัยธรรมชาติ

- รอฟ (Rouf, **रुफ**) เป็นการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านที่มีความเรียบง่าย แต่สนุกสนาน การแสดงมีต้นกำเนิดจากชุมชนชาวมุสลิมในกัศมีร์ ที่อาศัยอยู่ในหุบเขา โดยจะแสดงเพื่อการต้อนรับ และการเฉลิมฉลองต่าง ๆ ในช่วงฤดูใบไม้ผลิ (Navya Agrawal, 2020)

2. รัฐหิมาจัลประเทศ (Himachal Pradesh, **हिमाचल प्रदेश**) หิมาจัล หมายถึง “เขตแดนที่ปกคลุมไปด้วยหิมะ” เมืองหลวงคือ ชิมลา (Shimla, **शिमला**) การแสดงที่เป็นที่รู้จักทั่วไปมีหลายประเภท ได้แก่

- นาฏี (Nati, **नाटी**) เป็นการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านแบบดั้งเดิมของรัฐหิมาจัลประเทศ เป็นการแสดงโดยการเล่าเรื่องราวผ่านบทเพลง ผู้แสดงจะแสดงเป็นกลุ่มชายหญิง เต้นรำตามทำนองของบทร้องและเครื่องดนตรีท้องถิ่น มักพบเห็นการแสดงประเภทนี้ได้ตามงานทั่วไป เช่น งานแต่งงาน และงานเฉลิมฉลองต่าง ๆ (Ankur Kashyap, 2018)

- ดางี (Dangi, **डांगी**) เป็นการแสดงนาฏศิลป์จากการเล่านิทานพื้นบ้านที่เก่าแก่ที่สุดของรัฐหิมาจัล ประเทศ นิยมแสดงในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว เรื่องที่แสดงเป็นเรื่องเกี่ยวกับเรื่องราวความรัก และความกล้าหาญของชายหนุ่มรูปงาม หรือชายที่มียศศักดิ์ แต่เกิดหลงรักสาวชาวบ้านธรรมดา เช่น กษัตริย์ตกหลุมรักหญิงสามัญชน (Shweta Sharma, 2001)

3. รัฐปัญจาบ (Panjab, **ਪੰਜਾਬ**) กลุ่มชาติพันธุ์ประกอบด้วยชาวปัญจาบ และมีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาซิกข์ (Sikh, **ਸਿੱਖ**) เมืองหลวงคือ จันตีดาร์ห์ (Chandigarh, **ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ**) ซึ่งเมืองนี้เป็นเมืองหลวงของ 2 รัฐ คือ รัฐปัญจาบ และ รัฐहरियाणा การแสดงที่เป็นที่รู้จักทั่วไปคือ

- บังครา (Bhangra, **ਭਾਂਗੜਾ**) เป็นการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านของชาวซิกข์ ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดของรัฐปัญจาบ และเป็นหนึ่งในการแสดงของประเทศอินเดียที่เป็นที่รู้จักทั่วไปในต่างประเทศ เดิมทีการแสดงบังคราจะแสดงเพื่อการเฉลิมฉลองหลังการเก็บเกี่ยว แต่ปัจจุบันสามารถพบเห็นการแสดงประเภทนี้ได้ตามงานทั่วไป ท่าทางการแสดงมีความสวยงาม มีพลัง และอารมณ์ที่สนุกสนานของผู้แสดง มีท่าทางการใช้เท้าเตะพื้น การกระโดดและการบิดตัว การเคลื่อนไหวของไหล่และสะโพก กระบี่เท้า โบกแขนและปรบมือ รวมถึงการร้องเพลงโดยใช้น้ำเสียงสูงและมีพลัง (Hugo Tresinie, 2021; Bhangra dance, 2018)

4. รัฐहरियाणा (Haryana, **हरियाणा**) เป็นรัฐที่อยู่ทางเหนือของประเทศอินเดีย แยกตัวออกมาจากรัฐปัญจาบฝั่งตะวันออก เมืองหลวงคือ จันตีดาร์ห์ (Chandigarh, **ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ**) นาฏศิลป์พื้นบ้านของรัฐहरियाणाได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมของรัฐเพื่อนบ้าน ส่งผลให้การแสดงในรัฐนี้มีหลากหลายรูปแบบ (Folk Dances of Haryana, 2018) ผู้ศึกษาจึงขอยกตัวอย่างการแสดงที่เป็นที่รู้จักทั่วไป ได้แก่

- สางค์ (Saag, **सांग**) เป็นการแสดงละครที่เน้นการสนทนามากกว่าการเคลื่อนไหว เรื่องราวที่แสดงจะเกี่ยวข้องกับศาสนาและนิทานพื้นบ้าน

- ขิรียา (Khoria, **खोड़िया**) เป็นการแสดงโดยผู้แสดงเป็นหญิงล้วน ได้รับความนิยมในภาคกลางของรัฐหรยาณา และรัฐใกล้เคียง มักจะแสดงในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว โดยผู้แสดงจะสวมกระโปรงบานและมีผ้าคลุมศีรษะที่มีสีสันสดใสพร้อมกับเครื่องประดับที่เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น (Indianetzone, 2018)

5. รัฐอุตตราขัณฑ์ (Uttarakhand, **उत्तराखण्ड**) ชื่อเดิม “อุตตราแนจัล” Uttaranchal, **उत्तरांचल** ได้รับการขนานนามว่าเป็น “เทวภูมิ” (Devbhumi, **देवभूमि**) เพราะมีมนเทียรและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์มากมายในรัฐนี้ เมืองหลวงคือ เดห์ราดุน (Dehradun, **देहरादून**) การแสดงที่ได้รับความนิยม ได้แก่

- ฉลียา (Chhaliya, **छलिया**) เป็นการแสดงรำดาบควบคู่ไปกับการเดินขบวนในงานแต่งงานและงานมงคลต่าง ๆ (K.S Vijetha Naomi, 2021)

- บรดา นาฏี (Barada Nati, **बरदा नाटी**) เป็นการแสดงที่ได้รับความนิยมมากบนเนินเขาที่มีชื่อว่า “จอนสาร-บาวาร์” (Jaunsar-Bawar, **जौनसार बावर**) เป็นพื้นที่เนินเขาของเมืองเดห์ราดุน การแสดงบรดา นาฏี เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่นิยมแสดงก่อนช่วงเทศกาลทางศาสนา หรือในโอกาสต่าง ๆ โดยมีผู้แสดงเป็นหนุ่มสาวเต้นรำและสวมใส่เครื่องแต่งกายแบบดั้งเดิมที่มีสีสันสวยงาม (Brijmohan Bisht, 2020)

6. รัฐสิกกิม (Sikkim, **सिक्किम**) เป็นรัฐชายแดนทางเหนือของอินเดียในแคว้นลุ่มของเทือกเขาหิมาลัยอันเป็นพรมแดนรอยต่อหลายประเทศทั้งเนปาล ทิเบต และภูฏาน เมืองหลวงคือ กังต็อก (Gangtok, **गंगटोक**) การแสดงที่ได้รับความนิยม คือ “ระบำหน้ากาก” (Mask Dance) ซึ่งถือว่าการแสดงที่ได้รับความนิยมที่สุดในรัฐนี้

- ฉัม (Cham, **छम**) เป็นการแสดงสวมหน้ากากเพื่อแสดงในพิธีกรรม มักแสดงในงานเทศกาลสำคัญของวัด โดยมีผู้แสดงเป็นพระสงฆ์ชาวทิเบตที่นับถือศาสนาพุทธ ผู้แสดงจะสวมหน้ากากที่ประดิษฐ์ขึ้นอย่างประณีตสวยงามและสวมใส่เครื่องแต่งกายมีสีสันสดใส แสดงเป็นตัวละครต่าง ๆ แบ่งออกเป็นฝ่ายดีและฝ่ายไม่ดี ฝ่ายเทพ และฝ่ายมาร โดยแสดงประกอบกับเครื่องดนตรีพื้นเมือง เช่น ทรัมเป็ต กลอง และฉาบ ผู้คนต่างเชื่อกันว่าการแสดง “ฉัม” จะนำความโชคดีมาสู่ผู้ชมการแสดง (Sikkim.Tourism, 2021)

7. รัฐอรุณาจัล ประเทศ (Arunachal Pradesh, **अरुणाचल प्रदेश**) อยู่ทาง ตะวันออกเฉียงเหนือของเทือกเขาหิมาลัย มีพรมแดนติดกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่าทางทิศ ตะวันออก ทางใต้ติดกับรัฐอัสสัมทางตะวันตก ติดกับราชอาณาจักรภูฏาน ทิศเหนือและ ตะวันออกเฉียงเหนือติดสาธารณรัฐประชาชนจีนและเขตปกครองตนเองทิเบต เมืองหลวงคือ อีฏานกร (Itanagar, **ईटानगर**) การแสดงที่เป็นที่รู้จักคือ

- บาร์โท ฉัม (Bardo Chham, **बार्डी छम**) เป็นหนึ่งในการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่แพร่หลายที่สุดของรัฐอรุณาจัล ประเทศ การแสดงบาร์โท ฉัม แปลว่า “Dance of the Zodiacs” หมายถึง การเต้นรำของนักษัตร ในกลุ่มชาติพันธุ์ชาว “เชรดูกเพน” (Sherdukpen, **शेरदुकपेन**) ของรัฐอรุณาจัลประเทศ และเชื่อเรื่องนักษัตร สิบสองราศี ที่ปรากฏในรูปแบบของสัตว์ชนิดต่าง ๆ 12 ชนิดในแต่ละเดือน โดยชาวเชรดูกเพนจะเล่าเรื่องราวนี้ผ่านการแสดง บาร์โท ฉัม ในงานเฉลิมฉลอง ต่าง ๆ ผู้แสดงจะมีทั้งชายและหญิง รูปแบบการแสดงจะสะท้อนให้เห็นถึงความชั่วร้าย ที่มนุษย์ชาติต้อง ต่อสู้และเอาชนะ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของชัยชนะที่เกิดจากความดีอยู่เหนือความชั่ว โดยผู้แสดงจะใส่ หน้ากากสัตว์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของวิญญาณชั่วร้าย และสวมหมวกที่สวยงาม ทำให้ดู โดดเด่นยามเคลื่อนไหวเข้ากับเครื่องแต่งกายที่สวยงาม ทำให้การแสดงนั้นยิ่งดูน่าสนใจมากยิ่งขึ้น (Shweta Sharma, 2021)

8. รัฐราชสถาน (Rajasthan, **राजस्थान**) อยู่ทางทิศตะวันตกของประเทศอินเดีย ติดชายแดน สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน ราชสถาน ในภาษาฮินดี แปลว่า “ดินแดนแห่งราชา” ดังนั้น ในราชสถาน จึงมีทั้งป้อมยิงใหญ่อลังการ รวมถึงปราสาท ศิลปหัตถกรรม ราชวังเก่า และวัด เมืองหลวงของรัฐ ราชสถานคือ จัยปุร (Jaipur, **जयपुर**) เป็นเมืองที่รู้จักกันดีในอินเดียว่า “นครสีชมพู” การแสดงที่เป็นที่ รู้จักทั่วไปมีหลายประเภท ดังนั้นผู้ศึกษาขอยกตัวอย่างการแสดงที่เป็นที่นิยม ได้แก่

- ฆูมาร์ (Ghoomar, **घूमर**) เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านแบบดั้งเดิมของชนเผ่า “ภีล” (Bhil, **भील**) ในรัฐราชสถาน เพื่อบูชาเทพเจ้าสร้อยด้าย เป็นการแสดงที่ใช้ผู้หญิงล้วน โดยจะใส่กระโปรงยาว บาน ที่มีสีล้นหลากหลายและมีผ้าคลุมศีรษะ ร่ายรำกันเป็นวงกลมกว้าง ๆ ตามบทร้องและประกอบกับ ดนตรีที่สนุกสนานนิยมแสดงตามเทศกาลต่าง ๆ (Rajasthanvisit, 2019)

- กาลเบเลีย (Kabeliya, **कालबेलिया**) เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านของชนเผ่า กาลเบเลีย (Kalbelia, **कालबेलिया**) อาชีพหลักดั้งเดิมของชนเผ่านี้คือ การจับงูและซื้อขายพิษงู ดังนั้น การเคลื่อนไหวในการแสดงและการแต่งกายจึงมีความคล้ายคลึงกับอาภักปฏิกิริยาของงู การแสดงบ่งบอก ถึงความภาคภูมิใจในความเป็นชนเผ่าของตนเอง ผู้แสดงหญิงนุ่งกระโปรงสีดำที่พลิ้วไหว เวลาเต้นและ หมุนตัวเลียนแบบการเคลื่อนไหวของงู และมีผ้าคลุมศีรษะที่มีสีแดงและดำและปักด้วยลวดลาย

ที่สวองงาม ส่วนนักแสดงชายจะเป่าขลุ่ย “ปุงกี” (Pungi, पुंगी) ซึ่งเป็นเครื่องเป่าลมแบบดั้งเดิมที่เป่าเพื่อเรียกดูโดยรูปแบบการแสดงจะแสดงประกอบการบรรเลงดนตรีจากจังหวัดจันทบุรีและค่อย ๆ เร็วขึ้นเรื่อย ๆ (Swantour, 2019)

- ภาวอี (Bhavai, भवई) เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านโดยผู้แสดงหญิงจะวางหม้อดินหรือหม้อทองเหลืองที่มีขนาดใหญ่หรือมีจำนวนมากไว้บนศีรษะ และเต้นรำด้วยท่าทางผาดโผนเพื่อสร้างความเร้าใจให้ผู้ชมโดยผู้แสดงต้องรักษาความสมดุล ขณะเคลื่อนไหวเพื่อประคองหม้อไม่ให้ร่วงลงพื้นขณะแสดง(The Palace on Wheels, 2020)

9. รัฐอุตตรประเทศ (Uttar Pradesh, उत्तर प्रदेश) เมืองหลวงคือ ลখনู ออกเสียงว่า ลัখনู (Lucknow, लखनऊ) มีสถานที่สำคัญหลายแห่ง เช่น ทัชมฮัล (Taj Mahal, ताज महल) ธัมเมกชสถูป (Dhamek Stupa, धामेक स्तूप) ฟเตหปุระ สีกรี (Fatehpur Sikri, फ़तेहपुर सीकरी) ป้อมอัคระ (Agra Fort, आगरा फोर्ट) นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำสายสำคัญ แม่น้ำคงคา (คงคา) (Ganga, गंगा नदी) และแม่น้ำยมนา (ยมนา) (Yamuna, जमुना नदी) อีกทั้งยังเป็นรัฐที่มีประชากรมากที่สุดในประเทศอินเดีย การแสดงที่เป็นที่รู้จักได้แก่

- กถัก (Kathak, कथक) เป็นหนึ่งในนาฏศิลป์ตามแบบแผน คำว่า “กถัก” มาจากคำว่า “กถา”(Katha, कथा) หมายถึง ศิลปะในการเล่าเรื่อง “The Art of storytelling” โดยเรื่องราวของกถัก เริ่มขึ้นตั้งแต่โบราณโดย “กลากา” (Kalaka, कलाकार) แปลว่า ศิลปิน ที่บรรยายหรือขับขานเรื่องราว มหาภารตะ (Mahabharata, महाभारत) และ มหากาพย์ อินเดีย (Epic India महाकाव्य भारत) ประกอบการแสดง และสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน รูปแบบการแสดงมีส่วนคล้ายกับ ภารตนาฏยัม (Bharatnatyam, भरतनाट्यम्) คือ แสดงเพื่อบูชาเทพเจ้าฮินดู นอกจากนี้ยังแสดงเพื่อสร้างความบันเทิงให้กับกษัตริย์มุสลิมในราชวงศ์โมกุลอีกด้วย (นนทลี รัตนพันธุ์, 2020)

- ราสลีลา (Raas Leela, रासलीला) เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านของอินเดียที่มีต้นกำเนิดมาจากเมืองมธุรา (Mathura, मथुरा) เชื่อกันว่าเป็นเมืองบ้านเกิดของพระกฤษณะ (Krishna, कृष्ण) และเมืองวรินดาวัน (Vrindavan, वृन्दावन) เชื่อว่าเป็นเมืองที่พระกฤษณะใช้ชีวิตในวัยเด็ก การแสดงราสลีลาเป็นการแสดงเรื่องราวของพระกฤษณะเป่าขลุ่ยเพื่อแสดงความรักต่อพระนางราธา (Radha, राधा) ที่ริมแม่น้ำยมนา (ยมนา) (Yamuna, जमुना नदी) และได้รับความนิยมอย่างมากจนถึงปัจจุบัน การแสดงอาจมีการผสมผสานเรื่องราวระหว่างการแสดง ราสลีลา (Raas Leela, रासलीला) กับ

นาฏศิลป์อินเดียชนิดอื่น ๆ เช่น กถัก (Kathak, कथक) ภรตนาฏยัม (Bharatnatyam, भरतनाट्यम्) โอดิสสี (Odissi, ओड़िसी) และ มณีปุรี (Manipuri, मणिपुरी) เป็นต้น (Gosahin, 2021)

10. รัฐอัสสัม หรือ อัสสัม (Assam, असम) เป็นรัฐทางตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศอินเดีย อยู่ทางใต้ของเทือกเขาหิมาลัย เมืองหลวงคือ ทิสปุระ (Dispur, दिसपुर) การแสดงที่เป็นที่รู้จัก ได้แก่

- สตรียา นฤตย (Sattriya, सत्रीया नृत्य) เป็นการแสดงนาฏศิลป์ตามแบบแผน ที่มีถิ่นกำเนิดทางตะวันออกเฉียงเหนือของอัสสัม เป็นการแสดงอีกประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นในวัดวิษณุ (Vaishnava temple, वैष्णवमंदिर) เพื่อบูชาและบอกเล่าเรื่องราวผ่านการแสดงเกี่ยวกับพระกฤษณะ (Krishna, कृष्णा) และพระแม่ราधा (Radha, राधा) ซึ่งเป็นปางหนึ่งของพระลักษมี และเรื่องราวเกี่ยวกับพระนารายณ์อวตารเป็นปางต่าง ๆ รวมถึงเรื่อง รามายณะ (Ramayana, रामायण) มหาภารตะ (Mahabharata, महाभारत) และเรื่องราวในมหากาพย์ต่าง ๆ ของอินเดีย (Epic India, महाकाव्य भारत) (Singh, 2004)

- บิฮู (Bihu, बिहु) เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านที่ได้รับความนิยมมากในรัฐอัสสัม ซึ่งนิยมแสดงใน 3 เทศกาลเฉลิมฉลองที่สำคัญในเดือนเมษายน ตุลาคม และมกราคมของทุกปี การแสดงบิฮู มีลักษณะการแสดงเฉพาะด้วยการเต้นและการเคลื่อนไหวของมืออย่างรวดเร็ว ผู้แสดงทั้งชายและหญิง จะสวมชุดที่มีสีสันทตามประเพณีซึ่งเป็นลักษณะการแต่งกายแบบดั้งเดิมของชาวอัสสัม โดยผู้ชายจะเล่นดนตรีประกอบการแสดง (Incredibleindia, 2018)

11. รัฐนาคาแลนด์ (Nagaland, नागलैंड) เป็นรัฐหนึ่งในพื้นที่ 7 เขตการปกครอง เมืองหลวงคือ โกहिมา (Kohima, कोहिमा) คำว่า นาคา เป็นภาษาพม่า แปลว่า “คนที่เจาะหู” เนื่องจากในอดีตชาวนาคานิยมเจาะหู และสวมต่างหู บ้างก็ว่ามาจากภาษาสันสกฤตหรือภาษาฮินดี ที่แปลว่า “เปลือย” แต่ชาวนาคาสวมมากเชื่อว่าคำนี้เป็นคำที่ชาวพม่าใช้เรียกชนผิวเหลืองกลุ่มหนึ่งที่นิยมสวมต่างหูและอพยพหนีความแห้งแล้งความหนาวเย็นจากภาคตะวันตกเฉียงเหนือของจีนลงมาอาศัยอยู่ทางตอนเหนือของพม่าตามลุ่มน้ำอิรวดี (Irrawaddy, इरावाडी) ต่อมาได้อพยพมาอยู่แถบเทือกเขาบริเวณชายแดนอินเดีย-พม่าจนถึงปัจจุบัน การแสดงที่นิยมคือ

- จางค์ โล (Chang Lo, चांग लो) เป็นการแสดงพื้นบ้านของชนเผ่า จางค์ (Chang, चांग) เดิมเป็นการแสดงเพื่อเฉลิมฉลองชัยชนะ ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมฉลองของชุมชน ในเทศกาลต่าง ๆ เช่น เทศกาลสามวันก่อนฤดูเก็บเกี่ยว โดยผู้แสดงจะแต่งกายแบบ นักรบพื้นเมือง โบราณ (NE Travel Expert, 2019)

12. รัฐพิหาร (Bihar, बिहार) เมืองหลวงคือ ปฏนา (Patna, पटना) ในอดีตบริเวณที่เป็นรัฐพิหารในปัจจุบันถือว่าเป็นศูนย์กลางของอำนาจ การศึกษา และวัฒนธรรม อีกทั้งรัฐพิหารยังเป็นที่รู้จักในฐานะสถานที่ตรัสรู้ของพระโคตมพุทธเจ้า (Gautam Buddha, गौतम बुद्ध) ซึ่งเป็นพระศาสดาของศาสนาพุทธ ซึ่งทรงตรัสรู้ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ (The Bodhi Tree หรือ Tree of Awakening, बोधि वृक्ष) ในอดีตพุทธคยา (Bodh Gaya, बोध गया) เป็นสถานที่สำคัญทางศาสนาต่อทั้งชาวฮินดูและชาวพุทธมาตลอด การแสดงที่เป็นที่รู้จักทั่วไปในรัฐนี้คือ

- จัฏ-จฏิน (Jat-Jatin, जट-जटिन) เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านที่ได้รับความนิยมมากที่สุดแถบแคว้นมคธเหนือ (Magadh, मगध) ซึ่งในปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น พิหาร การแสดงจัฏ-จฏินนี้ นิยมแสดงในคืนเดือนหงายช่วงฤดูมรสุม รูปแบบการแสดง กล่าวถึงเรื่องราวความรักอันยิ่งใหญ่ของจัฏและจฏิน ซึ่งถูกพรากจากกันและใช้ชีวิตในสถานการณ์ที่ยากลำบาก โดยเพลงประกอบการแสดงชวนให้นึกถึงสายฝน การอธิษฐานและวิงวอน ขอให้ฝนตก (Chirag, 2021)

13. รัฐฌาร์ขัณฑ์ (Jharkhand, झारखण्ड) เป็นรัฐหนึ่งของประเทศอินเดียที่แยกตัวออกมาจากรัฐพิหาร เมืองหลวงคือ รานชิ การแสดงที่เป็นที่รู้จักคือ

- ฌุมาร์ (Jhumar, झुमर) เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านที่ได้รับความนิยมมาก นิยมแสดงในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายนในงานเทศกาลต่าง ๆ ผู้แสดงหลักจะเป็นผู้ชาย โดยผู้แสดงจะเคลื่อนไหวที่เป็นวงกลมรอบกลองซึ่งเป็นเครื่องดนตรีประกอบการแสดงที่อยู่ตรงกลาง นอกจากกลองแล้ว เครื่องดนตรีต่าง ๆ เช่น ขัรताल (Khartal, खड़ताल) บานสุรี (Bansuri, बांसुरी) โทน (Dhol, ढोल) และในการแสดงที่มีทั้งชายและหญิงจะเรียกว่า “ชนนี ฌุมาร์” (Janani Jhumar, जननी झुमर) (Mythical India, 2020)

14. รัฐเมฆาลัย (Meghalaya, मेघालय) แปลว่า “ที่อยู่ของเมฆ” เป็นรัฐในประเทศอินเดียฝนตกชุกที่สุดในโลก เมืองหลวงคือ ชิลลอง Shillong, शिलांग มีอาณาเขตติดกับรัฐอัสสัม และประเทศบังกลาเทศ การแสดงที่นิยมในรัฐนี้คือ

- ลาโฮ (Laho, लाहो) เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านที่เป็นส่วนหนึ่งของเทศกาล “เบฮดีนขลัม” (Behdienkhlam, बेहदीनखलम) โดยผู้แสดงจะมีทั้งชายและหญิงเต้นรำประกอบเพลงอย่างสนุกสนาน โดยผู้หญิงจะคล้องแขนกับผู้ชายข้างละคนและเต้นรำไปเรื่อย ๆ (Tusk Travel, 2020)

15. รัฐมณีปุระ (Manipur, मणिपुर) เมืองหลวงคือ อิมฟาล (Imphal, इंफाल) เป็นรัฐหนึ่งที่อยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศพม่า การแสดงที่ได้รับความนิยมคือ

- มณีপুরี (Manipuri, **मणिपुरी**) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งที่ว่า จา-โก (Jagoi, **जागो**) เป็นการแสดงเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนที่ย้ายถิ่นในรัฐมณีปุระ การแสดงที่แสดงถึงเรื่องราวความรักระหว่างพระกฤษณะ (Krishna, **कृष्ण**) และพระแม่ราधा (Radha, **राधा**) การแสดงมณีปุรีเป็นหนึ่งใน การแสดงที่ได้รับอิทธิพลจากตำนานนาฏยศาสตร์ที่หลอมรวมกับวัฒนธรรมการแสดงพื้นบ้านของ คนท้องถิ่นในรัฐมณีปุระ (นนทลี รัตนพันธุ์, 2020)

16. **รัฐตรีปุรา** (Tripura, **त्रिपुरा**) คือหนึ่งในเจ็ดรัฐทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ อินเดีย เมืองหลวงคือ อัครตลา (Agartala, **अगरतला**) มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศบังกลาเทศ การแสดงที่ได้รับความนิยมคือ

- โฮจาจิรี (Hojagiri, **होजागिरी**) เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านของรัฐตรีปุระ เปรียบ ความงดงามของการแสดงได้ว่า “สวรรค์สมดุลงบนใบหญ้า” โดยผู้แสดงจะเคลื่อนตัวและส่ายเอวตาม จังหวะราวกับก้อนเมฆลอยบนคลื่น และวางโคมไฟไว้บนศีรษะ มือถือจานหรือกระดิ่ง ตลอดจนการยืน ทรงตัวบนหม้อดินปากเล็กพร้อมกับแสดงลีลาการร่ายรำตามทำนองเพลง (Gosahin, 2021)

17. **รัฐมิโซรัม** (Mizoram, **मिज़ोरम**) เป็นหนึ่งในเจ็ดรัฐทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่บริเวณเป็นจอยทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย เมืองหลวงคือ ไอซอล (Aizawl, **ऐज़ौल**) การแสดงที่ได้รับความนิยมคือ

- เจริว (Cheraw, **चेरव**) หรือ “ระบำไม้ไผ่” เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านที่เป็นส่วนหนึ่งใน ประเพณีสำคัญในรัฐมิโซรัม รูปแบบของการแสดงคือ ผู้ชายจะใช้ไม้ไผ่ลำยาวเคาะตามจังหวะ และผู้หญิงจะเต้นตามจังหวะคล้ายคลึงกับการแสดงลาวกระทุบไม้ของบ้านเราที่ผู้ชายเป็นผู้เคาะจังหวะ ระบำไม้ไผ่นี้เป็นส่วนหนึ่งในพิธีกรรม เพื่อมอบความสงบสุขให้กับดวงวิญญาณของผู้ล่วงลับ ปัจจุบัน สามารถชมการแสดงประเพณีนี้ได้ทั่วไปตามโอกาสต่าง ๆ (Mansee Jain, 2021)

18. **รัฐมัธยประเทศ** (Madhya Pradesh, **मध्य प्रदेश**) เป็นรัฐที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับที่สอง ตั้งอยู่ตอนกลางของประเทศอินเดีย คำว่า “มัธย” Madhya, **मध्य** หมายถึง “ภาคกลาง” และ “ประเทศ” Pradesh, **प्रदेश** หมายถึง “ภูมิภาค” หรือ “รัฐ” เมืองหลวงคือ โภपाल (Bhopal, **भोपाल**) การแสดงที่นิยมได้แก่

- มัฏกี (Matki, **मटकी**) เป็นภาษาฮินดี แปลว่า หม้อน้ำ การแสดง “มัฏกี” เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านของรัฐมัธยประเทศ เป็นการแสดงที่นิยมมากที่สุดในภูมิภาค “มาลวา” (Malwa, **मालवा**) โดยผู้แสดงหญิงจะสวมชุดที่มีสีสันสดใส เต้นรำโดยวางหม้อน้ำหลายขนาดซ้อนกันอยู่

บนศีรษะ ปัจจุบันพบเห็นการแสดงประเภทนี้ได้ตามงานเฉลิมฉลอง เช่น งานแต่งงาน งานวันเกิด และงานมงคลต่าง ๆ (Shweta Sharma, 2021)

- กริธา (Grida, **ग्रिडा**) เป็นการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่แสดงถึงความร่วมมือร่วมใจ และแสดงความยินดี หลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต โดยผู้แสดงชายจะใช้มือขวาถือไม้เท้า ส่วนมือซ้ายจะถือผ้าเช็ดหน้า หรืออาจจะถือผ้าเช็ดหน้าทั้งสองมือ ส่วนนักแสดงหญิงจะถือผ้าเช็ดหน้าทั้งสองมือ (Shweta Sharma, 2021)

19. รัฐคุชราต (Gujarat, **ગુજરાત**) เป็นรัฐที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในอินเดียตะวันตก ได้รับการขนานนามว่า “เพชรแห่งอินเดียตะวันตก” เพราะมีความผสมผสานกันของวัฒนธรรมดั้งเดิมที่หลากหลายกับความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมสมัยใหม่ (ณพเกษม โชติติลิก, 2558) เมืองหลวงของคุชราต คือ ดานธินคร (Gandhinagar, **ગાંધીનગર**) การแสดงที่ได้รับความนิยม ได้แก่

- ดันดียา ราส (Dandiya Raas, **ડાંડિયા રાસ**) เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านที่ได้รับความนิยมมากที่สุดของรัฐคุชราต รูปแบบการแสดงผู้แสดง จะแสดงเป็นคู่ โดยถือไม้สั้นๆ คนละคู่ ตีกระทบกันเป็นวง วนไปมา เครื่องแต่งกายสำหรับผู้หญิงเป็นแบบดั้งเดิม ปักลวดลายหลากสีสัน โดยผู้ชายจะสวมผ้าโพกหัว นิยมแสดงในเทศกาลและงานเฉลิมฉลองต่าง ๆ

- คัรบา (Garba, **ગરબા**) เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านในรัฐคุชราต คำว่า “คัรบา” มาจากภาษาสันสกฤต แปลว่า ครรภ์ หรือหมายถึงการเริ่มต้นของชีวิต โดยผู้แสดงจะรำไปรอบโคมดินเผาที่จุดไฟอยู่ข้างใน เรียกว่า คัรบา ทิป (Garbha Deep, **ગરબા દીપ**) หมายถึง โคมไฟในครรภ์ ซึ่งเปรียบได้กับชีวิตของทารกในครรภ์ นิยมแสดงเพื่อเฉลิมฉลองแก่หญิงสาวที่เริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก เพื่อเป็นการให้เกียรติความเป็นผู้หญิง และแสดงความเคารพต่อบรรดาแม่ และต่อมาจะแสดงตอนพิธีแต่งงาน การแสดง “คัรบา” นิยมแสดงในช่วงเทศกาลนวราตรี (Navratri, **નવરાત્રિ**) ซึ่งจัดขึ้นทุกปีในช่วงเดือนอัสวินาของฮินดู (กันยายน-ตุลาคม) ผู้แสดงส่วนมากจะเป็นผู้หญิง ในบางครั้งก็อาจมีผู้ชายร่วมแสดงด้วย (Mythical India, 2020)

20. รัฐเบงกอลตะวันตก (West Bengal, **পশ্চিম বঙ্গাল**) เป็นรัฐหนึ่งที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะช่วงการเรียกร้องเอกราชของอินเดียเพราะเป็นศูนย์กลางทั้งทางปัญญาและทางศิลปะในยุคนั้นชื่อเดิมของเมืองหลวงคือ กัลกัตตา (Calcutta, **কলকতা**) ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น โกลกาตา (Kolkata, **কোলকাতা**) ตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำฮุกลี (Hooghly River, **हुगली नदी**) ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ การแสดงที่ได้รับความนิยมคือ

- จอ (Chhau, छाऊ) เป็นการแสดงนาฏศิลป์ตามแบบแผน ผู้แสดงจะสวมหน้ากาก และหมวกขนาดใหญ่ที่ประดิษฐ์ขึ้นอย่างประณีต การแสดงชาวนี้อายุมากกว่า 100 ปี เรื่องที่แสดงจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับตำนานอินเดีย เช่น รามายณะ และมหาภารตะ โดยดำเนินเรื่องราวผ่านศิลปะการต่อสู้และสงคราม การแสดงชาวนี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางจากราชวงศ์อินเดีย เศรษฐี และคหบดี การแสดงประเภทนี้จะนิยมแสดงในช่วงเทศกาล “คชาน” (Gajan, गजान) ซึ่งจัดขึ้นเพื่อแสดงความเคารพต่อพระศิวะ(Utsavpedia, 2015)

21. รัฐฉัตตีสครห์ (Chhattisgarh, छत्तीसगढ़) ตั้งอยู่ทางตอนกลางค่อนไปทางตะวันออกของประเทศอินเดีย เป็นหนึ่งในรัฐที่มีการพัฒนารวดเร็วที่สุดในประเทศอินเดีย เพราะมีทรัพยากรมากมาย เป็นแหล่งพลังงานไฟฟ้าและเหล็กกล้าของประเทศ เมืองหลวงคือ รายปุระ (Raipur, रायपुर) การแสดงที่เป็นที่รู้จักคือ

- ราอต์ นาชา (Raut Nacha, राउत नाचा) แปลตามตัวอักษรว่า “Night Dance” เป็นการแสดงนาฏศิลป์อินเดียพื้นบ้าน โดยผู้แสดงชาวฮินดู ตระกูล ยาดว (Yadav, यादव) ที่เชื่อมโยงกับการเลี้ยงโค และมีความเชื่อกันในตระกูลว่าพวกตนเป็นทาสของพระกฤษณะ (Krshna, कृष्णा) ซึ่งเป็นเทพเจ้าในศาสนาฮินดู รูปแบบการแสดงผู้แสดงจะแสดงออกถึงความเข้มแข็ง โดยเดินไป - มาเป็นกลุ่ม ใส่เสื้อผ้าสีสดใส นิยมแสดงในเทศกาล “เดวอุธนี เอกาดสี” (Dev Udhni Ekadashi , देवउठनी एकादशी) (Chahat Kanojia, 2021)

22. รัฐโอฑิศา (Odisha, ओडिशा) ชื่อเดิมคือ โอริศา (Orissa, ओड़िशा) เป็นรัฐในทางตะวันออกของประเทศอินเดียเมืองหลวงคือ ภูเวนศวร (Bhubaneswar, भुवनेश्वर) เป็นดินแดนที่มีอายุมากกว่า 2,500 ปี มีวัดมากกว่า 2,000 แห่งในอดีต และมีสถานที่ทางพุทธศาสนาอีกด้วย เนื่องจากอิทธิพลของพระเจ้าอโศกมหาราช ผู้ซึ่งรับเอาพระพุทธศาสนามาที่นี้หลัง สงครามกะลิงคะ (Kalinga War, कलिंग युद्ध) การแสดงที่เป็นที่รู้จัก ได้แก่

- โอริสซี (Odissi, ओड़िसी) เป็นการแสดงนาฏศิลป์ตามแบบแผนในแถบรัฐโอฑิศา มีต้นกำเนิดในวัดฮินดูและสถานที่สำคัญทางโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับศาสนาฮินดู ศาสนาเชนและศาสนาพุทธ แสดงโดยผู้หญิง และเป็นอีกหนึ่งการแสดงที่มีความเกี่ยวข้องกับตำรานาฏยศาสตร์ 108 กรณะ (नटराज की 108 नृत्य) และแสดงเรื่องราวที่เกี่ยวกับมหากาพย์มหาภารตะ เรื่องราวของเทพเจ้า โดยเฉพาะพระวิษณุ ตำนาน นิทานปรัมปรา ในภาษาฮินดีและภาษาสันสกฤตโบราณ ตามหลักในการแสดงในตำรานาฏยศาสตร์ (Lowen, 2004)

- จันคุ (Changu, चंगु) มีต้นกำเนิดมาจากทางตะวันออกของรัฐโอฑิศา คำว่า “จันคุ” เป็นชื่อกลองชนิดหนึ่งที่น่ามาใช้ดีประกอบการแสดง และเป็นหนึ่งในนาฏศิลป์พื้นบ้านของชนเผ่า “ภุยาน” (Bhuyan, भुयान) เป็นการแสดงที่ได้รับความนิยม ผู้แสดงส่วนมากจะเป็นผู้ชาย แต่บางครั้งก็มีผู้หญิงแสดงด้วย การแสดง จันคุ นี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของบรรพบุรุษในรัฐ รูปแบบการแสดงเป็นการเต้นแบบเรียบง่าย โดยผู้ชายเดินไปข้างหน้า ผู้หญิงจะเดินถอยหลัง ผู้หญิงเดินไปข้างหน้า และผู้ชายจะเดินถอยหลัง ให้เข้ากับจังหวะกลองและเสียงปรบมือ (Avishek, 2021)

- รุกมาร์ นจา (Ruk Mar Nacha, रूकमर नचा) เป็นการแสดงพื้นบ้านยอดนิยมของอำเภอ มยूरภันช (Mayurbhanj, मयूरभंज) รัฐโอฑิศาเป็นรูปแบบพื้นฐานของการแสดง ฉอ (Chhau, छाऊ) ของรัฐเบงกอลตะวันตก เป็นการแสดงที่ได้รับความนิยมมาจากรูปแบบของศิลปะการป้องกันตัว โดยใช้อาวุธคือดาบและโล่พร้อมกับการเคลื่อนไหวที่รุนแรงและท่าทางที่สง่างาม (india9, 2014)

23. รัฐอานธรประเทศ (Andhra Pradesh, ఆంధ్ర ప్రదేశ్) เป็นรัฐทางตะวันออกเฉียงใต้บนชายฝั่งของประเทศอินเดีย เมืองหลวงคือ อมราวตี (Amaravati, అమరావతి) รัฐอานธรประเทศมีพื้นที่สำคัญในการจารึกแสงบุญของชาวพุทธ และเป็นศูนย์การศึกษาศาสนาพุทธที่สำคัญ มีวัดเจติย และสถูปต่าง ๆ จำนวนมาก การแสดงที่เป็นที่รู้จัก ได้แก่

- กุจิปุตตี (Kuchipudi, కుచిపూడి) เป็นหนึ่งในการแสดงนาฏศิลป์ตามแบบแผน มีต้นกำเนิดจากหมู่บ้าน กุจิปุตตี ซึ่งเป็นหมู่บ้านของชาวฮินดูวรรณะพราหมณ์อยู่ในรัฐอานธรประเทศ ตั้งอยู่ทิศตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศอินเดีย และถูกแพร่หลายให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นในศตวรรษที่ 17 โดยพราหมณ์ (Brahmin, బ్రాహ్మణ) และ โยคี (Yogi, యోగి) เป็นการแสดงเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับมหากาพย์มหาภารตะ เรื่องราวของเทพเจ้า ดำเนิน นิทานปรัมปรา ในภาษาฮินดีและภาษาสันสกฤตโบราณ ตามหลักในการแสดงในตำรานาฏยศาสตร์ (Raja & Radha, 2004)

- วีรนาฏยัม (Veeranatyam, వీరనాట్యం) เป็นการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน คำว่า “วีระ” (Veera, వీర) หมายถึง ความกล้าหาญ คำว่า “นาฏยัม” (Natyam, నాట్యం) หมายถึง การรำรำ ดังนั้น “วีรนาฏยัม” จึงหมายถึงการแสดงของผู้กล้า โดยรูปแบบของการแสดงเพื่อสักการะต่อพระศิวะ (Mahima singh, 2021)

24. รัฐมหาราษฏระ (Maharashtra, महाराष्ट्र) เมืองหลวงคือ มุมบอี (มุมไบ, Mumbai, मुंबई) ชื่อเดิม คือ บอมเบ (บอมเบย์, Bombay, बॉम्बे) เป็นรัฐทางตะวันตกของประเทศอินเดียมีอาณาเขตติดกับทะเลอาหรับ การแสดงที่เป็นที่รู้จักคือ

- ลาวณี (Lavani, लावणी) คำว่า “ลาวณี” มาจากคำว่า “ลาวณยา” (Lavanya, लावण्या) แปลว่า “ความงาม” การแสดง ลาวณี เป็นนาฏศิลป์พื้นบ้านที่ผสมผสานระหว่างเพลงและการการเต้นรำแบบดั้งเดิม โดยแสดงประกอบกับกลองลาวณี (Dholki Lavani, ढोल लावणी) ซึ่งเป็นกลองที่ให้จังหวะเร้าใจ ผู้แสดงเป็นผู้หญิง การแสดงลาวณี มีต้นกำเนิดมาจากรูปแบบหนึ่งของการให้กำลังใจทหารที่ทำสงครามในช่วงศตวรรษที่ 18 และ 19 ในช่วงที่รัฐมหาราษฏระเกิดความขัดแย้งและความวุ่นวาย (Mala Chandrashekar, 2021)

25. รัฐเตลังคานา (Telangana, తెలంగాణ) เป็นรัฐใหม่ที่ตั้งขึ้นเป็นลำดับที่ 29 ที่ตั้งของรัฐอยู่ทางตอนใต้ของอินเดีย ชื่อเมืองหลวงคือ ไฮเดอราบาด (Hyderabad, हैदराबाद) การแสดงที่เป็นที่รู้จักคือ

- เปรินี คิวตานทวัม (Perini Shivatandavam, पेरीनी शिवतांडवम्) เป็นการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านที่มีความเก่าแก่ของรัฐเตลังคานา รูปแบบการแสดงนี้มีต้นกำเนิดและเจริญรุ่งเรืองในสมัยราชวงศ์ กากาติยา (Kakatiya, काकातिया) การแสดงประเภทนี้เป็นที่รู้จักกันในอีกความหมายหนึ่ง คือ “Dance of Warriors” มีอายุประมาณ 800 ปี โดยผู้แสดงเป็นนักรบที่ก่อนจะออกรบ จะแสดงต่อหน้าเทวรูป ของพระคิวัระ รูปแบบการแสดงนี้เดิม มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างกำลังใจก่อนการออกรบ และยังมีการแสดง เปรินี นาฏยัม (Perini Natyam, पेरीनी नाट्यम्) ที่เป็นการแสดงอีกประเภทหนึ่งที่ผู้แสดงเป็นผู้หญิงล้วน (Priya, 2019)

26. รัฐโกวา (Goa, गोवा) เป็นรัฐบนชายฝั่งทะเลทางตะวันตกเฉียงใต้ ของประเทศอินเดีย เป็นรัฐที่มีขนาดเล็กที่สุด ชื่อเมืองหลวงคือ ปณจี (Panaji, पणजी) การแสดงที่เป็นที่รู้จักคือ

- ฟุคะรี (Fugdi, फुगड़ी) เป็นการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านของผู้หญิงชาว “กอนกัน” (Konkan, कोंकण) ในรัฐโกวา นิยมแสดงในช่วงเทศกาลและกิจกรรมทางศาสนา และยังนิยมแสดงในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว เพื่อเป็นการหยุดพักและสร้างความบันเทิงในยามพักผ่อนจากการทำงาน (Mahima singh, 2021)

27. รัฐकर्ณาฏกะ (Karnataka, कर्नाटक) อาณาเขตของรัฐติดกับทะเลอาหรับทางตะวันตก ชื่อเดิมคือ รัฐแมสสุร์ (Mysore, मैसूर) และต่อมาจึงเปลี่ยนชื่อเป็นรัฐकर्णाฏกะ เมืองหลวงคือ บังคาลอร์ (Bangalore, बैंगलोर) ชื่อเดิมคือ เบงคูลูร์ (Bengaluru, बेंगलुरु) การแสดงที่เป็นที่รู้จักคือ

- ยักษคาน (Yakshgana, यक्षगान) เป็นที่รู้จักกันในนามของชื่อโรงละคร ส่วนมากเรื่องที่แสดงเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับละครวรรณคดีภาษาสันสกฤต และละครราที่ส่วนใหญ่เขียนด้วยภาษาเตลูงู (Telugu, తెలుగు) หรือภาษากันนาดา (Kannada, ಕನ್ನಡ) ได้แก่ เรื่องมหากาพย์รามายณะ

มหากาพย์มหาภารตะ และเรื่องราวของพระกฤษณะ การแสดงยักชคาน ถือว่าเป็นการแสดงมีความสำคัญและได้รับความนิยมในรัฐกรรนาฏักเป็นอย่างมาก โดยผู้แสดงจะสวมใส่เครื่องแต่งกายที่สีสันสดใส และแต่งหน้าด้วยความวิจิตรบรรจงถือเป็นคุณสมบัติที่โดดเด่นเฉพาะ นิยมแสดงในวัดหรือเทวสถานฮินดู นักแสดงส่วนใหญ่เป็นผู้ชายแต่ต่อมาในปี 1970 เริ่มมีการฝึกหัดนักแสดงที่เป็นผู้หญิง (Delphi, 2020)

- โดลู กุณิธา (Dollu Kunitha, **ढोलु कुनिथा**) เป็นการแสดงรำกลองพื้นบ้านดั้งเดิมที่เป็นที่นิยมของรัฐกรรนาฏัก เป็นการแสดงพื้นบ้านที่นิยมแสดงเพื่อบูชาเทพเจ้าที่มีชื่อว่า “ศรี เบิร์ลลิงเกศวร” (Sri Beeralingeswara, **श्री बीरलिंगेश्वर**) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหนึ่งพระคิระ โดยมีต้นกำเนิดมาจากชุมชน “คุรุบา โกรรา” Kuruba Gowda, **कुरुबा गौड़ा**) ทางตอนเหนือของรัฐกรรนาฏัก (karnatakaturism, 2020)

28. รัฐทมิฬนาฑู (Tamil Nadu, तमिलनाडु) เมืองหลวงคือ เจนนอี (เจนไน) (Chennai, **चेन्नई**) หรือชื่อเดิม มัทราส (Madras, **मद्रास**) ในรัฐนี้มีเมืองสำคัญเมืองหนึ่งคือ จิตัมบรัม (Chidambaram, **चिदंबरम**) เป็นเมืองเล็ก ๆ ในเขตคุฑฑาโลร์ (Cuddalore, **कुड्डालोर**) แต่เป็น ‘ศาสนาธานี’ ขนาดใหญ่ มีเทวาลัยนาฏราช (Natraj, **नटराज**) เป็นศูนย์กลางเมือง และตัวเมืองก็อยู่ในวงล้อมกำแพงเทวาลัย เมืองนี้มีชื่อเสียงในฐานะเป็นแหล่งกำเนิด นาฏศิลป์ “ภารัตนาฏยัม” (Bharatnatyam, **भरतनाट्यम**) หรือการพ้อนรำที่มีชื่อเสียงของอินเดีย (Sakulrat Preedaphol, 2018)

- ภารัตนาฏยัม (Bharatnatyam, **भरतनाट्यम**) เป็นหนึ่งในการเต้นรำคลาสสิกอินเดียที่นิยมมากใน 2 รัฐคือ รัฐทมิฬนาฑูและรัฐกรรนาฏัก ซึ่งอยู่ทางใต้ของอินเดีย เป็นการแสดงที่สืบทอดต่อกันมาเป็นระยะเวลากว่า 2,000 ปี และเชื่อกันว่า ทำรำ 108 ท่าของพระคิระ (108 Dance Karanas of Lord Shiva, **नटराज की 108 नृत्य**) เป็นท่วงท่าที่เคลื่อนไหวแบบผสมผสานสัมพันธ์กันทั้งมือและเท้า เป็นทำรำที่ถูกบันทึกไว้ในตำรา นาฏยศาสตร์ (Natyasastra, **नाट्य शास्त्र**) ซึ่งเป็นตำราภาษาสันสกฤตโบราณด้านศิลปะการแสดงที่เก่าแก่ที่สุดของอินเดีย แต่งโดย ภรตมุณี (Bharata Muni, **भरत मुनि**) ปราชญ์ชาวอินเดีย ในยุคก่อนจะแสดงโดย เทวทาสี (Devadasi, **देवदासी**) คำว่า “เทวทาสี” เป็นภาษาสันสกฤต หมายถึง ผู้รับใช้เทพเจ้า จะเป็นหญิงบริสุทธิ์ที่พ่อแม่นำมาถวายตัวที่วัด ทำหน้าที่คอยดูแลรับใช้เทพเจ้า และส่วนหนึ่งในหน้าที่นั้นคือ ร่ายรำเพื่อบูชาเทพเจ้าในวัดฮินดู (นนทลี รัตนพันธุ์, 2020)

29. รัฐเกรละ (Kerala, **केरल**) อยู่ทางตอนใต้สุดของประเทศอินเดีย เป็นรัฐหนึ่งในทางตะวันตกเฉียงใต้ของชายฝั่งมะละบาร์ของประเทศอินเดีย (Malabar Coast of India) เมืองหลวงคือ ตีรุวันนตปุรัม (Thiruvananthapuram, **तिरुवनंतपुरम्**) การแสดงที่ได้รับความนิยม ได้แก่

- โมหินียัตตัม (Mohiniyattam, **मोहिनीयट्टम्**) เป็นนาฏศิลป์อินเดียแบบดั้งเดิมในศตวรรษที่ 16 และ 17 ได้รับความนิยมมาจากรัฐเกรละ ได้ชื่อมาจากคำว่า “โมหินี” (Mohini, **मोहिनी**) เป็นชื่อปางหนึ่งของพระวิษณุที่อวตารเป็นสตรี โมหินียัตตัมเป็นอีกหนึ่งการแสดงที่ได้รับความนิยมจากตำนานนาฏยศาสตร์ การแสดงก็กล่าวถึงความงดงามและท่วงท่าที่อ่อนช้อยตามรูปแบบของ “ลาสย” (Lasya, **लास्य**) หมายถึง บริบทของตำนานฮินดูอธิบายถึงการรำโดยพระแม่ปารวตี (Parvati, **पार्वती**) โดยแสดงออกถึงความสุขและเต็มไปด้วยความสวยและลีลาที่สง่างาม เพื่อตอบสนองพลังในการรำ ตานทวะ (Tandava, **तांडव**) ของพระศิวะ

- กถกพิ (Kathakali, **कथकली**) เป็นศิลปะการแสดงนาฏศิลป์อินเดียแบบดั้งเดิมของชาวฮินดูที่ใช้ภาษามาลายาลัม และเป็นการแสดงที่ได้รับความนิยมมากจากรัฐเกรละ (Kerala) ซึ่งอยู่ทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของอินเดีย คำว่า กถกพิ คือ “Story-Play” หมายถึง การแสดงที่ดำเนินเป็นเรื่องราว สิ่งที่น่าสนใจในการแสดงกถกพิ เป็นการแสดงของผู้แสดงชายล้วน มีลักษณะการแต่งหน้าที่โดดเด่นเหมือนสวมใส่หน้ากากสีสดใส เรื่องราวที่แสดงเป็นเรื่องราวรามายณะ มหาภารตะ ตำนานและมหากาพย์ฮินดูอื่น ๆ นอกจากนี้ลักษณะการแสดง กถกพิ ยังคล้ายกับการแสดง กูตียาตตัม (Kutiyattam หรือ Koodiyattam, **कूटियाट्टम्**) การแสดง กฤษณะยัตตัม (Krishnaattam, **कृष्णअट्टम्**) และการแสดง กลาริปยาตตัม (Kalaripayattu, **कलारिपयाट्ट**) อีกด้วย (นนทลี รัตนพันธุ์, 2020)

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า อินเดียเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่และเป็นแหล่งอารยธรรมสำคัญของเอเชีย และเป็นต้นแบบด้านศาสนา ความเชื่อ ภาษา และศิลปะต่าง ๆ ที่น่าสนใจ และเชื่อมโยงมาถึงการแสดงนาฏศิลป์ที่ได้รับความนิยมและความสนใจแพร่หลาย โดยสามารถจำแนกนาฏศิลป์อินเดียเป็น 2 ประเภทสำคัญ ได้แก่ นาฏศิลป์ตามแบบแผน และนาฏศิลป์พื้นบ้าน

นาฏศิลป์ตามแบบแผนเป็นการแสดงนาฏศิลป์ที่มีความผูกพันกับคติความเชื่อและความศรัทธา เช่น แสดงเพื่อการเคารพบูชา หรือแม้แต่แสดงเพื่อเล่าเรื่องราว เช่น รามายณะ (Ramayana, **रामायण**) มหาภารตะ (Mahabharata, **महाभारत**) และเรื่องราวในมหากาพย์ต่าง ๆ ของอินเดีย

(Epic India, **महाकाव्य भारत**) รูปแบบการแสดงของนาฏศิลป์ตามแบบแผนแต่ละประเภท จะมีรูปแบบของการแสดง ที่เป็นแบบแผน หรือเจาะจงเฉพาะของตัวเอง เช่น เรื่องราวที่ใช้แสดง วิธีการแสดง วงดนตรี ภาษาที่ใช้ในการแสดง รวมถึงแบบแผนในการฝึกหัด เช่น หัสต มุทรา (Hasta Mudras, **हस्त मुद्रा**) คือ ท่ามือ ในรูปแบบต่าง ๆ, รส (Rasa, **रस**) คือ การแสดงอารมณ์, และ ภว (Bhava, **भव**) คือ การแสดงออกทางสีหน้า) ตามตำรานาฏยศาสตร์ (Natyasastra, **नाट्य शास्त्र**) ซึ่งเป็น ตำราภาษาสันสกฤตโบราณด้านศิลปะการแสดงที่เก่าแก่ที่สุดของอินเดีย แต่งโดย ภรตมุณี (Bharata Muni, **भरत मुनि**) ปราชญ์ชาวอินเดีย

ปัจจุบันกระทรวงวัฒนธรรมอินเดียได้ แบ่ง นาฏศิลป์ตามแบบแผนออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่

1. ภรตนาฏยัม (Bharatnatyam, **भरतनाट्यम**)
2. กถัก (Kathak, **कथक**)
3. กถกฬี (Kathakali, **कथकली**)
4. กุจิปุตตี (kuchipudi, **कूचिपूड़ी**)
5. มณีปุรี (Manipuri, **मणिपुरी**)
6. โมหิณียัตถัม (Mohiniyattam, **मोहिनीयट्टम**)
7. โอดิสสี (Odissi, **ओड़िसी**)
8. สตรียา นฤตย (Sattriya, **सत्रीया नृत्य**)
- และ 9. ชฮอ (Chhau, **छऊ**)

ส่วนนาฏศิลป์พื้นบ้านเป็นการแสดงที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของกลุ่มคนในแต่ละท้องถิ่นที่มีมาแต่โบราณ มีแนวคิดและการแสดงออกอย่างเรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ นุ่งห่มเครื่องแต่งกาย เต็มรูปประกอบกับเครื่องดนตรีในท้องถิ่น มีบทร้องและภาษาเป็นของตนเอง นิยมแสดงตามเทศกาล งานรื่นเริง และงานที่แสดงความยินดี หรือแม้แต่แสดงหลังจากเสร็จจากภารกิจต่างๆ เช่น หลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร

การแสดงนาฏศิลป์ในประเทศอินเดียในรัฐต่าง ๆ ทั่วประเทศที่กล่าวมานั้น มีความแตกต่างกันไปตามภูมิภาคของประเทศ ความเชื่อ ภาษา เครื่องดนตรี การแต่งกาย และวิธีการดำรงชีวิต แต่ก็มี ความเหมือนและความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรม ประเพณีและมีเอกลักษณ์ที่เป็นของตัวเองแต่ละท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ และเป็นที่น่าภาคภูมิใจและยังคงสืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่น จนถึงปัจจุบัน อีกทั้งนาฏศิลป์พื้นบ้านบางประเภทยังเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ แต่ก็ยังมีนาฏศิลป์อินเดียพื้นบ้านบางประเภทเป็นที่รู้จักกันแคในเฉพาะท้องถิ่นในรัฐเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าการแปลชื่อรัฐ สถานที่ ชื่อเทพเจ้า ชื่อประเพณี ชื่อของ เครื่องดนตรี และแม้แต่ชื่อของการแสดง ถ้าแปลจากภาษาอังกฤษ เป็นภาษาไทย อาจทำให้เกิดความ สับสนในการออกเสียง ดังนั้นการแปลจากภาษาฮินดีเป็นภาษาไทยโดยตรงจะทำให้การสะกดคำและการออกเสียงถูกต้องมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- ณพเกษม โชติติลลิก. รัฐคุชราต เพชรแห่งอินเดียตะวันตก. สืบค้นจาก <https://www.thaiindia.net/about-india/76-state-info/1880-gujarat-diamond-of-the-west.html>, 2558.
- นนทลี รัตนพันธุ์. “อิทธิพลของศาสนากับนาฏศิลป์ตามแบบแผน.” *วารสารวิทยบริการ: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 2020, (270-278).
- สุภัทรดิศ ดิศกุล, หม่อมเจ้า. *ศิลปะอินเดีย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2519, (1-4).
- Ankur Kashyap. *Nati — the folk dance of Himachal*. from <https://ankurkashyap85.medium.com/nati-the-folk-dance-of-himachal-f9adf8092824>, 2018.
- Avishek. *Top 15 famous dance forms of Odisha you must check out*. From <https://ebhubaneswar.com/odisha/top-15-famous-dance-forms-of-odisha-you-must-check-out/>, 2021.
- Bhangra dance*. From <https://dancefans.cultu.be/bhangra-dance> Indianetzone, 2018.
- Brijmohan Bisht. *Folk Songs and Dances of Uttarakhand*. From <https://www.euttaranchal.com/culture/folk-songs-and-dances-of-uttarakhand.php>, 2020.
- Chahat Kanojia. *Raut Nacha of Chattisgarh*. From <https://www.auchitya.com/raut-nacha-of-chattisgarh/>, 2021.
- Chirag. *The 8 popular forms of folk dances of Bihar*. From <https://blog.aabihar.com/the-popular-folk-dances-of-bihar/>, 2021.
- Delphi. *ยักชากานา การเต้นรำ – ละครอินเดีย*. From <https://delhipages.live/th///yakshagana>, 2020.
- Dhermendra Chahar. *A complete list of folk and tribal dance in India*. From https://www.thwiki.press/wiki/Indian_folk_dance, 2018.
- Gosahin. *Hojagiri Folk Dance, Tripura*. From <https://www.gosahin.com/places-to-Visit /hojagiri/>, 2021.
- _____. *Raas Leela Folk Dance, Uttar Pradesh*. From <https://www.gosahin.com/places-to-visit/raas-leela-folk-dance/> Hugo Tresinie, 2021.
- Indianetzone. *Folk Dances of Haryana*. From https://www.indianetzone.com/1/folk_dances_haryana.htm, 2018.
- Incredible India. *Bihu Dance*. from <https://www.incredibleindia.org/content/incredible-india-v2 / en/destinations/guwahati/bihu-dance.html>, 2018.
- India9. *Ruk Mar Nacha*. from <https://www.india9.com/i9show/Ruk-Mar-Nacha-28875.htm>, 2014.
- K.S Vijetha Naomi. *Chholiya*. From <https://www.kalapeet.com/chholiya/>, 2021.

- Karnatakatourism. *Dollu Kuniitha (Drum Dance)*. From <https://www.karnatakatourism.org/destinations/dollu-kuniitha-drum-dance/>, 2020.
- Lowen, S. *Dances of India (Odissi)*. New Delhi: Wisdom Tree, 2004.
- Mahima singh. Fugdi Dance: Folk Dance of Goa. From <https://www.auchitya.com/fugdi-dance-folk-dance-of-go/>, 2021.
- Mahima singh. *Veerabhadra Natyam or Veeranatyam Dance of Andhra Pradesh*. From <https://www.auchitya.com/veeranatyam-dance-from-andhra-pradesh/>, 2021.
- Mala Chandrashekar. *Lavani: The Most Popular Folk Dance of Maharashtra*. from <https://cultureandheritage.org/2021/05/lavani-the-most-popular-folk-dance-of-maharashtra.htm>, 2021.
- Mansee Jain. *Cheraw: The Traditional Bamboo Dance of Mizora*. From https://www.amarchitrakatha.com/history_details/cheraw-the-traditional-bamboo-dance-of-mizoram/, 2021.
- Mythical India. *5 popular folk dances from Gujarat*. From <https://mythicalindia.com/features-page/5-popular-folk-dances-from-gujarat/>, 2020.
- Mythicalindia. Jhumar and other popular folk dances of Jharkhand. From <https://mythicalindia.com/features-page/jhumar-and-other-popular-folk-dances-of-jharkhand/>, 2020.
- Navya Agrawal. *Rouf Dance of Jammu and Kashmir*. From <https://www.auchitya.com/rouf-dance-the-kashmiri-beauty/>, 2020.
- NE Travel Expert. *The dances of Nagaland*. From <https://www.ne.cab/tribe/the-dances-of-nagaland/>, 2019.
- Priya. *Perini Shiva Thandavam – An Ancient Dance of India*. from <https://bharatstories.com/perini-shiva-thandavam-an-ancient-dance-of-india/>, 2019.
- Raja, R., & Radha, R. *Dances of India (Kuchipudi)*. New Delhi: Wisdom Tree, 2004.
- Sakulrat Preedaphol. *Tamil Nadu – Kerala มณฑลทมิฬในอินเดีย*. From <https://www.travelaroundtheworld-mag.com/exploration/tamilnadu-kerala/>, 2018.
- Shikha Goyal. *List of Folk Dances of Different States in India*. From <https://www.jagranjosh.com/general-knowledge/lists-of-states-and-folk-dances-of-india-1466770456-1>, 2019.
- Shweta Sharma. *Bardo Chham – Folk Dance of Arunachal Pradesh*. from <https://www.auchitya.com/bardo-chham-folk-dance-of-arunachal-pradesh/>, 2021.

- Shweta Sharma. *Dangi Dance of Himachal Pradesh*. From <https://www.auchitya.com/rouf-dance-the-kashmiri-beauty/>, 2021.
- Shweta Sharma. *Grida Dance of Madhya Pradesh*. from <https://www.auchitya.com/grida-dance-of-madhya-pradesh/>, 2021.
- Shweta Sharma. *Matki Dance of Malwa Region in Madhya Pradesh*. From <https://www.auchitya.com/matki-dance-of-madhya-pradesh/> 2564, 2021.
- Sikkim.Tourism. *Chaam: The Ritualistic Masked Dance from Sikkim*. From <https://www.outlookindia.com/outlooktraveller/explore/story/71326/chaam-ritualistic-masked-dance-from-sikkim>, 2021.
- Singh, R. K. S. *Dances of India (Manipuri)*. New Delhi: Wisdom Tree, 2004.
- Swantour. *Kalbelia Dance Rajasthan*. from <https://www.swantour.com/blogs/kalbelia-dance-rajasthan/>, 2019.
- The Palace on Wheels. *Most Popular Traditional Folk Dances of Rajasthan*. from https://www.thepalaceonwheels.org/blog/most-popular-traditional-folk-dances-of-rajasthan/#4_Kathputli, 2020.
- Tusk Travel. *Popular Folk Dances of Meghalaya*. From <https://www.tusktravel.com/blog/popular-folk-dances-of-meghalaya/>, 2020.
- Utsavpedia. *Chhau Dance of Purulia*. From <https://www.utsavpedia.com/cultural-connections/indian-performing-arts/chhau-dance-of-purulia/>, 2015.
- V.A.Ponmelil. *India – Introduction to Folk Dance of India*. From <https://www.newkerala.com/india/Dance-Forms-of-India/Introduction-to-Folk-Dance-of-India.html>, 2018.

Journal of Suan Sunandha Arts and Culture

วารสารศิลปวัฒนธรรมสวนสุนันทา สำนักศิลปะและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีที่ 2 ฉบับที่ 1/2565